

Hallintovaliokunta 16.2.2026
Sosiaali- ja terveysvaliokunta 19.2.2026

HE 189/2025 vp

Kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hyvinvointialueesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ja väliaikaisesti muutettavaksi hyvinvointialueesta annettua lakia. Alijäämän kattamista koskevaa sääntelyä muutettaisiin väliaikaisesti siten, että valtiovarainministeriö voisi tietyin edellytyksin myöntää mahdollisuuden kattaa kertyneet alijäämät vuoden 2027 tai vuoden 2028 loppuun mennessä niille hyvinvointialueille, joille se on välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi. Lisäksi hyvinvointialueiden investointisuunnitelman laatimista ja toimittamista koskevia määräaikoja muutettaisiin.

Investointisuunnitelmien määräajan siirto

Esityksen mukaan hyvinvointialueiden laskennallinen lainanottovaltuus määritellään jatkossa kokonaan alueiden talousarviotietojen perusteella, jolloin valtioneuvoston päätös lainanottovaltuuksista seuraavalle vuodelle voidaan tehdä jo helmi-maaliskuussa.

Esitys siirtää hyvinvointialueiden investointisuunnitelmien toimittamisen määräaika edellisen kalenterivuoden lopusta toukokuun loppuun olisi parannus nykytilanteeseen, mutta ei optimaalinen tilanne. Hyvinvointialueiden valtuustojen on hyväksyttävä edellisen vuoden tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Aluevaltuustot kokoontuvat tilinpäätökseen liittyen yleensä kesäkuun alussa, joten investointisuunnitelman käsittely samassa kokouksessa ei olisi mahdollista. Näin ollen optimaalisempi aika investointisuunnitelmien toimittamiselle olisi esimerkiksi kesäkuun puoliväli. Tällöin investointisuunnitelman ja lainanottovaltuuspäätöksen yhteensovittamiselle ja poliittiselle päätöksenteolle, joka kestää noin kuukauden (lautakunta -> aluehallitus -> aluevaltuusto), jäisi riittävästi aikaa.

Toinen tärkeä ja huomioitava asia on hyvinvointialueiden investointisuunnitelmien hyväksymismenettely. Nykyisin ministeriössä tapahtuva investointisuunnitelmien hyväksyntä on tyypillisesti mennyt seuraavan kalenterivuoden puolelle. Uudessa aikataulutuksessa alueiden näkökulmasta olisi erittäin tärkeää, että tieto investointisuunnitelmien hyväksymisestä olisi tiedossa alueiden talousarvionprosessin mukaisessa aikataulussa, mikä tarkoittaisi syys-lokakuuta.

Alijäämän kattamista koskevan määräajan jatkaminen

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue suhtautuu myönteisesti esitykseen, jonka mukaan valtiovarainministeriö voisi hyvinvointialueen hakemuksesta myöntää lisääikaa ennen vuotta 2025 kertyneiden alijäämien kattamiseen.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan alijäämien kattamisen määräaikaa pitäisi kuitenkin jatkaa yhdestä neljään vuoteen (2027–2030), koska rahoituslain III-vaiheen muutokset ovat heikentämässä entisestään alueiden rahoitusta. Hyvinvointialueet ovat tehneet nykyiset taloussuunnitelmansa ja talouden sopeuttamisohjelmansa voimassa olevien valtion painelaskelmien mukaisesti. Nyt III-vaiheessa esitetyt rahoituslain heikennykset vaikuttavat merkittävästi alueiden talouden sopeuttamissuunnitelmiin ja kykyyn kattaa alijäämät ilman lakisääteisten palvelujen saatavuuden vaarantumista. Siksi olisi välttämätöntä, että alijäämien kattamisaikaa jatketaan esitetystä enintään kahdesta vuodesta enintään neljään vuoteen.

Ystävällisin terveisin

Ismo Rouvinen

Talousjohtaja, konsernipalvelujen toimialuejohtaja
puh. 013 330 4506
ismo.rouvinen@siunsote.fi

Pohjois-Karjalan hyvinvointialue – Siun sote

Tikkamäentie 16, M-talo, 4. krs.
80210 Joensuu

Jakelu

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta

Tiedoksi

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kirjaamo